

Összefoglalva: a határainkon túl élő magyar nemzeti kisebbségek helyzetének javítására, ill. megnyugtató rendezésére a legjobb szükséges intézkedés a határainkon belül élő nem magyar nemzeti kisebbségek helyzetének javítása, illetve megnyugtató rendezése.

Öt magyarországi szlovák értelmiségi levele Chrudinák Alajoshoz

Tisztelt Chrudinák úr!

Mi, magyarországi szlovákok, nagy érdeklődéssel figyeltük az 1989. április 3-i Panorámában „Csehszlovákia. Magyar nemzetiségi sors” című műsorát. És nagyon valószínű, hogy nemcsak mi. Hiszen a Kelet-Európában felgyorsuló eseményeket valóban az egész világ egyre nagyobb érdeklődéssel figyeli. Mi, itt élő szlovákok pedig különösen. Azért is, mert a szlovákiai magyar kisebbség bizonyos szempontból akarva-akaratlanul is a mi tükörképünk. Ők Szlovákiában élnek - és magyarok, mi Magyarországon élünk - és szlovákok vagyunk. Ők azért élnek Szlovákiában, mert az országhatár tőlük délebbre esik, mi azért élünk Magyarországon, mert tőlünk az országhatár északabbra esik. Ebben a tekintetben egyformák vagyunk. Még még abban is, hogy a szlovákiai magyarnak ugyanúgy földig ér a lába, mint a magyarországi szlováknak. Bár arra nálunk külön elméletek születtek, hogy mi nem vagyunk egyforma nemzetiségek, mert „őket a haza hagyta el a határ megváltoztatásával, a helyükön maradva kerültek külföldre, mi meg, úgymond, „önkéntes bevándorlás útján kerültünk a mai helyünkre, vállalva ezzel önkéntes beolvadásunkat”! Csak azt nem értjük, hogy honnan vándoroltunk ki és hová vándoroltunk be, hiszen ez akkor még egy országon belül történt! Különben is ma, a XX. század végén, miféle előjogkülönbséget jelenthet az, hogy a magyar tömegek „hont foglalta” vagy később a törökök elől menekülve kerültek a szlovák etnikum területére, míg ezzel szemben a szlovákok a helyükön maradva vagy - éppen az előbbiekből eredő túlnépese-
dés miatt is - az éhségtől hajtva kerültek oda, ahol most is vannak?! Mindenesetre mi nem ismerjük el azokat az elméleteket, amelyek alapján mi jogosabban beolvasztható kisebbség lennénk, mint a szlovákiai magyar kisebbség. Egyik kisebbségnek sem lehet eleve elrendelt sorsa a beolvasztás.

Az elmúlt 40 évben nálunk vajmi kevés történt, ami az itteni szlovák nemzetiség beolvasztását akadályozta vagy akár csak késleltette volna. Az asszimiláció terén már olyan messzire jutottunk, hogy féltő, lassan már nem is lesz mód e súlyos hiba kijavítására. Márpedig

- * Ez a levél szlovák nyelven jelent meg a Ludové noviny c. szlovák hetilapban, ahonnan átvette a pozsonyi Literárny tyzdennik, egyes részeit a Vyber és az Express című pozsonyi újság. Az írás a magyar sajtóban teljes terjedelmében eddig nem jelenhetett meg. A levélre a címzettek /Bereczki Gyula, az MTV akkori elnöke, Chrudinák Alajos, Pozsgay Imre, Szűrös Máttyás, a Népszabadság és a Magyar Nemzet főszerkesztője/ egyike sem válaszolt.

a mi „eltűnésünk” - „a politikai közlekedőedény természete szerint - nem járul hozzá a szlovákiai magyarság jó közérzetéhez” (Dobos László, Magyar Ifjúság 1989/9.sz.).

Az Ön műsorával kapcsolatban fenntartásaink vannak, mert:

a/ akaratlanul is mindkét nemzetiség beolvasztását támogatja

b/ bosszantóan naiv, egy dipólusról úgy magyaráz, hogy az egyik pólust /a magyarországi szlovákokat/ teljesen figyelmen kívül hagyja. Pedig az északi pólus csak a délivel definiálható. Mihez képest északi az északi pólus, ha nincs meg az ellenpárja: a déli?

c/ mindenkinek árt: a magyar többségnek, a szlovákiai magyar kisebbségnek és nekünk, magyarországi szlovákoknak is

d/ még jobban félrevezeti azt a magyar közvéleményt, amely a magyarországi nemzetiségi politika gyakorlatát, bármily furcsa is, jószerivel csak Habsburg Ottó /és a hozzá hasonló/ megalapozatlan nyilatkozataiból ismeri.

Egyetértünk azzal, hogy „Itt az idő, hogy tanuljunk a múlt hibáiból, a történelemből - és cselekedjünk!” De így?!

1848-ban a rövidlátó magyar nemzetiségi politika először minden potenciális szövetségest elűldözött maga mellől /lásd pl. az 1847-es pozsonyi országgyűlés anyagát/, majd amikor a magyarság teljesen magára maradt, elindult az osztrákok ellen. Virtusnak nem rossz, de módszernek az. Bár ennek ellenére sok nemzetiségi is harcolt a magyarok oldalán, de a nemzetiségek zöme nem vett részt a harcokban, egy részük a magyarok ellen harcolt, s a szabadságharc elbukott.

Az 1867-es kiegyezés után a szlovákok nem akartak elszakadni az országtól. Ők autonómiát kértek, de nem kaptak. Ehelyett a magyar szervek bezárták a szlovák fillérekből felépített Maticát és a szlovákok mindhárom gimnáziumát, és következetesen folytatták a magyarosítást. Mindezek után nem váratlan, hogy a Monarchia széthullása után a szlovákok inkább választották a csehekkel való államközösséget.

Mondja meg nekünk, az Ön műsorából hol tűnik ki, hogy tanult volna a múlt hibáiból, a történelemből? Nem erőszakkal, bujtogatással, hanem jószívvel és ésszel lehet csak megoldani a nemzetiségi problémákat. Ezt már Jászi Oszkár is kifejtette.

Őn azt mondja, hogy: „...nagyon is lényeges a kritikus számvetés.” Mi ezzel egyetértünk. De megint csak hiányzik az ellenpólus: az önkritika! A kritika - önkritika nélkül egyoldalú és felelőtlen szemrehányássá fajul!

Őnök „népi diplomáciával keltek útra, hogy megtudakolják: emberként és magyarként hogyan élnek határainkon túli testvéreik.” De valami lényeges dolgot elfelejtettek! Elfelejtették előtte megnézni, hogy emberként és szlovákként hogyan élnek határainkon belül az ott élő szlovákság itt élő testvérei. Ha ezt megtették volna, rögtön látták volna, hogy hozzánk képest az Önök testvérei Szlovákiában jól megvannak, összehasonlíthatatlanul jobban, mint mi itt.

Övön aluli ütésnek tartjuk az erdélyi bejátszást, mert egy oda nem tartozó részletet szlovák ellenes hangulatkeltésre használt fel. Ennek ellenére nem értünk egyet azokkal, akik Önt névtelen levelekkel megfenyegették. Ám hogy nacionalizmus szításával vádolták, ezen már mi sem csodálkozunk.

Őn megállapítja „A korábban megfélemlített csaknem háromnegyedmillió magyar nemzetiség is ébredszik.” Lehet ezt így mondani. De megéri-e? Mert ha Ön mondhatja, mi is mondhatjuk. Meddig volt megfélemlítve a magyarság szlovákiai töredéke? Két évig? Bár nem értünk egyet még ilyen rövid idejű megfélemlítéssel sem, annyit azért a tárgyilagosság kedvéért meg kell jegyeznünk, hogy ez a magyar nemzet egészét létében nem fenyegette. Az egész szlovákság több mint száz évig volt ilyen fenyegetett helyzetben, nemzetünk léte forgott kockán! Trianon után a Magyarországon rekedt szlovákság került kegyetlenül megalázott helyzetbe, és ismét nem kettő, hanem huszonhét évre! Túl „könnyű” az a két év /bármily nehéz is volt az azt elszenvedőknek/ a mi cca. százötven évünkhöz képest. Nem nehéz belátni, hogy ezt a két dolgot nem lehet egy lapon említeni. Megjegyezzük, hogy a fenyegetettség kiterjedésében és időtartamában mutatkozó lényeges eltérés teszi, hogy míg mi, magyarországi szlovákok, öntudathiányban szenvedünk, addig a Szlovákiában élő sorstársaink jórésze öntudattúltengésben szenved /pl. nem hajlandó a szlovák nyelvet elsajátítani/. És hogy ne csak a múltról beszéljünk, a magyarországi nemzetiségi politika ma is rendkívüli módon visszaél nemzeti kisebbségünk öntudatlanságával. És azt a tény sem honorálja, hogy a szlovák állam 1968-ban nagyon sok mindent nemcsak deklarált, hanem adott is a szlovákiai magyarok-

nak.

Ők ébrednek. Mi meg még mindig alszunk. A mi altatónkat egy kicsit túlادagolták. A szomorú csak az, hogy nálunk, Magyarországon nemzetiségi vonatkozásban sokan azt hiszik, hogy az az orvos, aki túlادagolja az altatót, jól megoldja a beteg sorsát. Egy biztos: soha többé nem lesznek identitás-zavarai.

A szlovákiai magyarság „emberi és nemzetiségi jogait kéri. Több demokráciát és szabadságot követel. Ugyanis az anyanyelvi oktatás megkérdőjelezése, illetve fokozatos megszüntetése elkerülhetetlenül a magyar nyelvi kultúra elkorcsosulásához, a nemzeti identitástudat elsorvadásához vezet.” Ez úgy hangzik, mintha a magyarországi szlovákok helyzetét elemezte és összegezte volna. Mert a szlovákiai magyaroknál még kevés ilyen tapasztalatot szerezhetett, hiszen ott azért nagyon sok olyan nemzetiségi intézményt talál, amilyen nálunk nincs, és soha nem is volt. Például a komáromi magyar színház, amely területi, járja a környéket és csodák csodája, fel is tud ott lépni, mert van kultúrház, színpad a magyarok lakta falvakban. Nekünk is volt /persze csak műkedvelő/ színjátszásunk: Békéscsabán, Tótkomlóson, Pitvaroson stb. 1947-ig! Aztán éppen amikor „jobb dolgunk lett”, hirtelen megszűnt. Máig sincs. A szlovák származású színészek /Melis György, Gyurkovics Zsuzsa, Szvitek/Szirtes/ Ádám stb./ a magyar színjátszás hírnevét öregbítik. Pedig, higgye el, mi is szeretnénk szlovák szót hallani a színházban!

Azt mondja Ön, hogy ezek a „felvidéki” /!/ magyarok „vasárnap-anyanyelvűek”. Hogy „vasárnap együtt a család magyarul beszél. Magyarul beszél a templomban a pap is.” Majd akkor legyen megdöbbenve, ha vasárnap a magyar anya /vagy apa/ szlovákul szól otthon a gyerekéhez, s az nem fogja érteni, mit mond a mama a papának, ha magyarul mondja! Sajnos, mi már tudjuk, mit jelent szlovák családban szlovákul nem tudó gyereket felnevelni. És a mi templomainkban a pap nem anyanyelvünkön beszél hozzánk még ünnepnapokon sem. Sőt, előfordult a közelmúltban, hogy mise közben a szlovákul éneklő hívőkhöz odaszólt a pap: „Magyar vendégeink vannak, magyarul énekeljenek!” És a hívők, lévén öntudatlanok, a parancsnak eleget tettek. Mert „házánkban nagy türelmet és sok időt igényelt, amíg a határainkon belül élő különböző nemzetiségek azonos jogait és lehetőségeit sikerült biztosítani s ezek garanciáit törvénybe foglalni. Voltaképpen az elmúlt két évtizedben váltak igazán tevékenyvé, a magyar társadalmi élet szerves, mégis önálló részévé azok a közösségek, amelyek élnek - mert élhetnek - az anyanyelvi oktatás lehetőségével, nemzeti kultúrájuk, hagyományaik ápolásával, megőrzésével. Ez a nálunk a közelmúltban végbement folyamat, amely történelmi sebeket hegesztett be, sok megkövesedett bizalmatlanságot, gyanakvást oldott fel, s tette gyümölcsözővé az egy hazában élő, más-más nemzetiségek együttműködését, növeli felelősségérzetünket a határokon túl élő magyarokért, boldogulásukért, kisebbségi sorsuk alakulásáért.” /Thurzó Tibor, Magyar Nemzet, 1987.02.14./.

Látja, Chrudinák úr, milyen szépet álmódott Thurzó úr 1987-ben?! S milyen jó, hogy elmondta helyettünk az egész ország plénuma előtt, hogy mi, nemzetiségiek, jól érezzük magunkat! Ő már csak tudja! Nagy kár, hogy ebből az „álomból” semmi sem igaz! De érdemes lenne egyszer megfejteti, mit is jelent, ha valaki Magyarországon nemzetiségi ügyben ennyire szépet álmódik.

Őn nagyon szépen fejezi ki magát, amikor azt mondja, hogy „aztán az internacionalizmus varázsvesszejével az álomkirályfit békává változtatta”. Hát igen. De példáért nem kellett volna Szlovákiába utaznia. Talált volna itt helyben jobbat is.

Nem tudhatjuk, mitől olyan bátor, hogy ilyen felhívást mer tenni: „De tanuljunk hozzá egy kis történelmet!” Aztán elkezd 1944 nyarával. Uram, a történelem nem ott kezdődik! Még a szóban forgó nemzeti-nemzetiségi ellentétek története sem. Kezdte volna úgy 1790-nel! Vagy a tisztelt Karok és Rendek utolsó, 1847-es pozsonyi országgyűlésének anyagával! Jobb, ha belátja, hogy múltbeli sérelmekkel operálni ellenünk - reménytelen kísérlet. Mi aránytalanul többet tudnánk ezekből felsorolni és súlyosabbakat. Ezért inkább fogadja el ajánlatunkat: ha tanulmányozzuk is a múltat, mert azt ismerni kell, múltbeli sérelmeinket ne használjuk fel egymás ellen, mert az jelenlegi bajaink megoldásához nem vezet.

A „de mi vár az unokákra?” kérdését követően azt sérelmezi, hogy az utóbbi három évtized alatt Szlovákiában 233 magyar iskola szűnt meg. Tudja, hány szlovák iskola van Magyarországon? Volt összesen 5 /azaz öt általános iskolánk. Az is csak 1949-től 1960-ig. Ekkor az „illetékesek” úgy ítélték meg /helyettünk!/, hogy az nekünk nem kell. Azóta egy sincs.

Őn sérelmezi, hogy 18 ezer magyar óvodás közel 1/3-a szlovák óvodába jár. De ezzel azt is kimondta, hogy Szlovákiában több mint 12 ezer magyar gyermek magyar óvodába jár! Tudja,

hány szlovák gyermek jár Magyarországon szlovák óvodába? Meg fog lepődni: egy sem! Nincs Magyarországon szlovák óvoda.

Őn sérelmezi, hogy „a tíz éve született új oktatási törvényt szabályozó miniszteri rendelet járásonként csupán egy magyar gimnáziumot engedélyez!” Tudja, hány szlovák tannyelvű gimnázium van Magyarországon? Ne lepődjön meg: egy sem! Mindössze 10 évig volt 1 gimnáziumunk és 1 tanítóképző középiskolánk. Persze nem járásonként, hanem „országoként”. És még ezt is sokallták, mert megszüntették.

Azért igazságtalanok lennénk a hazai nemzetiségi politikához, ha azt állítanánk, hogy oktatás terén semmit sem kapunk. Van két intézmény-táblánk ezzel a kétnyelvű felirattal: „szlovák tannyelvű általános iskola és gimnázium”. Egy Budapesten, egy meg Békéscsabán. Ám ezekben az iskolákban mindössze 3 tárgyat tanítanak szlovákul! Ugye, nagy lenne a sértődés, ha a magyarországi példa nyomán Szlovákiában is ilyen iskolákat „biztosítanának” a magyar kisebbségnek? Reméljük, hogy erre nem kerül sor. Ehhez azonban itt is többet kéne tenni ennél az olcsó álmegoldásnál.

Dobos László szerint, aki mellelleg nemzetiségi miniszter is volt Szlovákiában /mutasson, Chrudinák úr, egy embert, aki Magyarországon nemzetiségi miniszter volt!/, „az elmúlt 10 esztendőben a róluk alkotott helyzetképek a szépítés irányába torzítottak”. Nálunk az utóbbi 40 évben a rólunk alkotott helyzetképek teljesen torzak voltak, és ilyenek maradtak mind a mai napig. Mert nálunk ha szó esik a nemzetiségekről, az többnyire a határainkon kívül élő magyarokra vonatkozik. Rólunk nagy a hallgatás. Nem hagyhatjuk ki itt azt a mondatát, mely szerint „...becsületes ember csak a szégyenéről hallgat”. Tehát itt a nagy hallgatás oka! Hát igen. Akad még rendes ember is, aki az újság nyilvánossága előtt mások helyett is bevallja: „...van röstellni valónk bőven” /Magyar Nemzet/. De hát akkor mi ez az Ön felbuzdulása? Itt él Magyarországon és nem ismeri a magyarországi nemzetiségek helyzetét? Hogy egy kis betekintése legyen, nézze meg ezt az összehasonlítást:

/A szlovákiai adatok zömét a Hitel 1989/2.számából vettük/

	Szlovákiában magyar	Magyarországon szlovák
Lakosság	559 490	110 000
Óvoda	386	-
Általános iskola	131	-
Kisegítő középiskola	31	-
Szakközépiskola	22	-
Szakiskola	25	-
Gimnázium	18	-
Színház	2	-
Önnálló könyvkiadó	1	-
Nemzetiségi könyvet is kiadó (többségi)könyvkiadó	6	1 (csak 10 éve)
Újság, folyóirat	24	1+1 (most indult)

Tisztelt Chrudinák úr, most már talán azt is érti, hogy a Magyarországon élő szlovákság „szinte semmijéhez” képest mi az, amit a magyar vezetőknek érdemes megköszönni Csehszlovákiában. Sőt, azt is kell hogy értse, hogy miért nem kérhetett Grósz Károly főtákar még többet az ott élő magyaroknak, mint amennyit ilyen kérdés nélkül is kapnak.

Feltűnő ez az asszimmetria a magyarországi szlovákság óriási hátrányára. Ettől függetlenül a magyar sajtó így értékeli a helyzetet: „Magyarország elsősorban saját belső nemzetiségpolitikájának gyakorlatával mutat példát szomszédainknak” /Magyar Nemzet, 1988.nov.9./.

Az úristen mentse meg a szlovákiai magyarokat attól, hogy országuk vezetői egyszer a szaván fogják ezt a blöffölőt!

Tudjuk, hogy a szlovákiai magyarok ügyében nem Ön emel szót egyedül. Dr. Zétényi Zsolt is ezt teszi Grósz Károly főtákarhoz írt nyílt levelében. Sok panaszt felsorol, s a végén ezt írja: „Ezért kérjük és elvárjuk, hogy a magyar kisebbségnek sorsát érintő kérdésekben is úgy járjon el az MSZMP és annak főtákar, hogy az eljárás és állásfoglalás ne sértse a magyar nemzet érdekeit, nemzeti önérzetét, hanem ellenkezőleg: tükrözze az eltökélt szándékot arra, hogy a kisebbségi magyarság sorsán minden elfogadható eszközzel segítsen”. Feltehetően azért ír így, mert hála a „jó” hazai tájékoztatásnak, ő sem ismeri /vagy nem akarja ismerni?/ Magyarország nemzetiségi politikájának igazi arcát, és emiatt nem látja a napnál is világosabb összefüggéseket.

Szót emelnek a „nemzetiségi iskolák sorsáért aggódó pedagógusok” is. Ha valaki, ők aztán tudják, hogy „a nemzetiség fennmaradásának kulcskérdése az oktatás”. Persze, ezt tudjuk mi is. Azért kérjük, követeljük már több mint húsz éve, hogy építsenek Budapesten nekünk is egy rendes iskolát. Húsz éve - mindhiába!

Szlovákiában van magyar tannyelvű oktatás. Ám Magyarország az egyetlen Közép-Kelet-Európában, amelynek nemzetiségi tannyelvű iskolái csak papíron vannak, azaz gyakorlatilag nincsenek. Ilyen körülmények között nehéz szót emelni bárhol is a magyar kisebbség érdekében!

„A kérdés azon áll, a helyi /kerületi/ tanügyi vezetést meg lehet-e győzni, hogy Csehszlovákia jövőjét nem a nemzetiségek asszimilálása biztosítja” - írják a pedagógusok. Véleményünk szerint ezt legelőször is ott kéne belátni, ahol a nemzetiségek asszimilációjával a legelőrehaladottabb stádiumban vannak, ahol egyetlen nemzetiségi tannyelvű iskola, egyetlen nemzetiségi könyvkiadó, egyetlen nemzetiségi színház sem működik, ahol minden lényeges dologból /iskola, újság/ legfeljebb csak egy van, mutatóba, hogy ne lehessen azt mondani, hogy ott semmi sincs. Ilyen ország az érintett szocialista országok között csak egy van: Magyarország.

B.I. szerint: „...ami a csehszlovákiai magyarokkal történt az elmúlt húsz évben, az kevésbé volt látványos, „szenzációs”. Az csak egyszerűen tragikus volt”. Ám egyetlen szót sem szólt arról, hogy milyennek minősíti a Magyarországon élő szlováksággal az elmúlt negyven évben történeteket. Mintha mi nem is léteznénk. Mert ami velünk történt, az még kevésbé volt látványos! Az üres blöffök, öntömjénező lózungok /melyek közül itt is idézünk néhányat/ úgy eltakarták, hogy itt, Magyarországon is alig vette észre valaki /talán csak a nemzetiségek legjobbjai, no meg az anyaországiak/. Ha a körülöttünk élő magyar kisebbségeknek is csak annyi joguk és lehetőségük, csak annyi óvodájuk, iskolájuk, színházuk, kiadójuk, újságjuk stb. lett volna az utóbbi negyven évben, mint a Magyarországon élő nemzeti kisebbségeknek, akkor már ők sem beszélnének olyan szépen az anyanyelvükön. Nincs okos nemzetiség meg buta nemzetiség. Csak nemzetiség van. Viszont van szerencsétlen nemzetiség, mint például a magyarországi szlovákság, mert nemzetiségi léte fenntartásához szükséges legelemibb feltételekkel nem rendelkezik, és van kevésbé szerencsétlen nemzetiség, mint például a szlovákiai magyarok, akiknek még most is összehasonlíthatatlanul több mindenük van, mint a Magyarországon élő összes nemzetiségnek együttvéve.

Mi, magyarországi szlovákok, nem kívánjuk a szlovákiai magyar kisebbségnek, hogy egyszer majd a mi sorsunkra jusson, hogy a szlovák állam a magyar állam nemzetiségi politikájának gyakorlatát kövesse. Nem kívánunk sorstársainknak rosszat. Sokkal inkább azt kívánjuk, hogy a magyar állam kövesse a szlovák nemzetiségi politika gyakorlatát. Vagy egyszerűen csak tegye azt, amit mond. Mert a „mást mondani és mást cselekedni”, azaz „bort inni és vizet prédikálni” gyakorlatnak a lólába már kegyetlenül kilóg. Nézzen szét szerencsétlen

szlovák kisebbségünk falvaiban! Hol van szlovák tannyelvű óvoda vagy iskola? Ha egyet talál, Chrudinák úr, mutassa meg nekünk is! Mindezek után nem tudjuk, mit gondoljunk, amikor Szűrös Mátyástól azt halljuk, hogy „a XX.század végén nem tarthat igényt az államok közösségének megbecsülésére az az ország, amelyik nem biztosítja a nemzetiségeknek az őket megillető jogokat”. Mert ha a magyar vezetés tudatában van ennek a minden kétséget kizáró igazságnak, akkor azt is kell tudnia, hogy nemzetiségi politikájának eddigi gyakorlatát nagyon gyorsan és gyökeresen meg kell változtatnia jobb irányban, mert az eddigi gyakorlat mellett a magyarországi nemzetiségeknek semmi esélyük sincs a fennmaradásra.

Ha valami veszélyezteti a szlovákiai magyar kisebbség létét, akkor az a magyarországi szlovákok beolvasztása. Mert egy dolog biztos: a határainkon kívül élő magyar kisebbségek felvirágoztatása a határainkon belül élő nemzeti kisebbségek beolvasztása mellett illuzórikus elképzelés. Igaz, hogy Csehszlovákia még tartja magát ahhoz a képtelen elvhez, mely szerint „tényként kell elfogadni, hogy a kisebbségek helyzetének rendezése minden országnak belügye” /Thurzó Tibor, Magyar Nemzet, 1987.02.14./ . De meddig? Magyarország /ahogy ezt az Ön TV-műsora is jól példázza/ már nem fogadja el ezt az elvet. Mi, magyarországi szlovákok reméljük, hogy az Önök példáján egyszer a mi anyanemzetünk is felébred és megkérdezi majd, mit tettek Önök az övéivel, hová lett Magyarországon az a távolról sem olyan kis létszámú szlovák, mint amennyiről a hivatalos statisztika vagy akár a mi szemérmes becslésünk beszél. Mit fognak mondani? Hogy ők maguk választották a szlovák és a magyar nyelv közül a szebbiket? Vagy előveszik az 1847-es pozsonyi országgyűlésen elhangzott komoly érvet, hogy „ők maguk akartak elmagyarosodni”? Bizonyára egyetért velünk, Chrudinák úr, hogy ez ma, a XX.század végén eléggé furcsán hangzana. Hogy a kép a magyarországi nyilvánosság előtt ne legyen olyan torz és egyoldalú, követeljük a Magyar Televízió vezetésétől, hogy a határainkon túli magyar kisebbségekkel foglalkozó számtalan műsoruk után mutassák be végre a magyarországi szlovákok - és természetesen az itt élő többi nemzetiség - helyzetét is! Csak ne olyan egyoldalúan, mint ahogy azt a szlovákiai műsorukban tették.

Mi nem kívánunk sem jobb, sem rosszabb színben megjelenni az ország nyilvánossága előtt, mint amilyen az a valóságban. De jogunk van, hogy az ország végre reális, igaz képet lásson rólunk. Joga van ehhez a magyar többségnek is. Sőt, a becsület és tisztesség is ezt kívánja.

Budapest, 1989.május 24.

Tisztelettel:

Gregor Papucek

az MSZDSZ Tömegkommunikációs Bizottság elnöke,
az MSZDSZ Elnökségének tagja

Štefan Kraslán

az MSZDSZ Irodalmi Szekciójának titkára

Imrick Fuhl

a Ludové noviny c.hetilap és a SME c.
folyóirat szerkesztője

Alexander Kormoš

Az MSZDSZ Irodalmi Szekciójának elnöke, az SME c. irodalmi, társadalmi,
és kulturális folyóirat főszerkesztője

Alexander Zderka

Természettudományi szekció elnöke